

Unges risikotagning i hverdagslivet

SIGNE RAVN

SIGNE.RAVN@UNIMELB.EDU.AU

YOUTH, RISK, ROUTINE

A NEW PERSPECTIVE ON
RISK-TAKING IN YOUNG LIVES

Tea Torbenfeldt Bengtsson and Signe Ravn

YOUTH, YOUNG
ADULthood AND
SOCIETY SERIES

Fokus idag

At introducere et sociologisk perspektiv på risiko-tagning som ser dette som en del af unges hverdagsliv + nogle enkelte begreber at arbejde med

Kontekst: hvordan forstår vi risiko?

INDIVID-ORIENTERED E FORKLARINGSMODELLER

- Irrationelle beslutninger (fx økonomi)
- Manglende selvkontrol, søger umiddelbar behovstilfredsstillelse (fx psykologi)

SOCIALE FORKLARINGSMODELLER

(Afvigende) subkulturer, fest-fokuseret livsstil, 'edge-work' – altså som noget der handler om modstand mod normer, hedonism, søge spænding (fx sociologi, kriminologi)

Men hvad når risiko-tagning ikke handler om spænding, men er en del af hve

Hvad er praksis-teori?

Praksis-teori: en paraply-betegnelse for en række tilgange der fokuserer på **processer** og rutiner:

*'Social practices are **routinised** activities, including mental and emotional activities, which are learned as skillful 'performances' (Bengtsson & Ravn 2019, p. 41)*

Praksisser er sociale og dermed "større" end det enkelte individ.

To centrale pointer:

En praksis består af **meninger, materialer og kompetencer**

Forskellige praksisser **interagerer** med hinanden -> kræver koordination

Hvad er 'meninger, materialer og kompetencer' i praksis?

ALKOHOLBRUG

Meninger = unges forståelser af fx hvad der er nydelse/sjovt, af hvad at drikke til man brækker sig signalerer osv

Materialer = alkoholen! Dvs fx adgang til dette. Men også fx fysiske festsettings/rum.

Kompetencer = kende grænser (kropsliggjort viden), drikke 'kontrolleret'

SEXUALITET/SEXTING

Meninger: unge (mænds) forståelse af samtykke, kvinders ansvar osv

Materialer: fx digitale platforme, hvis præmisser vi skal forstå

Kompetencer: respektfuld interaktion, søge samtykke

Kort om studierne bag

To kvalitative studier udført fra 2013-2016 med 17-25-årige danske unge

- Studie 1: 52 unge, primært social integrerede som er rekrutteret via ungdomsuddannelser, primært interviewet i fokusgrupper
- Studie 2: 18 unge, alle anbragt uden for hjemmet under deres opvækst, longitudinelle, individuelle interviews

Alle deltagere: erfaring med 'risiko-tagning', her defineret som hashbrug, hårde stoffer, fart, vold, småkriminalitet (og stort set alle drak alkohol)

Fokus i eksemplerne her: hvornår bliver hash et problem (= risiko)? Hvordan interagerer hashbrug som praksis med andre praksisser?

1: Sociale risici

Adam: Man skal også passe på med - det [hash] kan også let blive til et tabu hvis man gør det for meget. Altså hvis der er sådan en, der bare hele tiden ryger og bare er mega weed-afhængig eller hvad man skal sige, og bare hele tiden sådan har brug for weed og sådan noget, så bliver det også bare lidt et tabu synes jeg.

Hjalte: Ja så det bliver overdrevet der -

Adam: Ja lige præcist, det bliver alt for overdrevet. Men der er mange der snakker om hvis man sådan lige gør det en fredag aften eller en lørdag aften eller et eller andet, lige hang ud og havde en ryger-aften, et eller andet, så bare så...

Hjalte: Ja.

Adam: så det fint nok, så det chill nok.

2: Balancering af praksisser

RUNE: Jeg mener faktisk at det farligste ved hash er at det er ulovligt. Altså, du kan få -

MARK: [til Jakob] Men det er jo farligt?

JAKOB: Altså jo, det er lidt farligt.

DENNIS: For mig er det på niveau med alkohol

RUNE: Mine forældre er meget, meget, meget imod hash. Fordi det er ulovligt og du kan få en bøde hvis politiet tager dig, og altså, mine forældre kunne finde på at bede mig finde et andet sted at bo hvis de fandt ud af at jeg ryger [hash].

SIGNE: Så for jer er det de stigmatiserede aspekter at hashen som gør det farligt?

RUNE, MARK, DENNIS (i kor): Ja!

RUNE: Og du kan blive smidt ud af skolen og - altså, det er alle konsekvenserne af at det er ulovligt som gør det farligt. Jeg mener virkelig ikke at det faktiske - altså når det er ulovligt er det også sværere at søge hjælp hvis man har udviklet et misbrug [...] For mig er det vigtigt at det [at ryge] ikke er efter skole, for der skal jeg hjem bagefter og lade som om jeg ikke er skæv overfor min familie. Jeg ville heller ikke drikke mig fuld på en hverdag, for det ville være underligt at være fuld eller skæv overfor min familie. Så jeg gør det kun når jeg kan komme hjem og gå direkte i seng og de andre sover.

3: Integrering af praksisser

Emilie: Jeg ryger [hash] hver dag. Jeg tager ikke nogen stoffer, jeg holder mig til hash i hverdagen, for selvom jeg ryger dagligt så... Da jeg havde et arbejde kunne jeg stadig stå op og tage på arbejde [næste dag]. Jeg kunne tage på arbejde og komme hjem om eftermiddagen og ryge en joint og gå i seng og stå op næste morgen. For mig er det ikke noget der sløver mig. Når jeg ryger bliver jeg klar i hovedet. Jeg kan være helt baldret og brugt når jeg vågner og så ryge en joint og så er jeg totalt frisk. Så længe jeg kan passe min hverdag og stadig ryge hash synes jeg det er fint. Så er det ikke et problem for mig at jeg ryger.

Afrunding

Når vi anskuer risiko-tagning som en praksis kan vi:

- Se risikotagning som ikke nødvendigvis et spm om at skabe spænding; kan være en rutineret del af hverdagen som understøtter andre praksisser (fx sove, skole (fokusere) etc)
- Se risiko-tagning som én praksis, som interagerer med andre praksisser – dette er nøglen til at forstå hvornår noget bliver problematisk brug for de unge selv
- Begynde at formulere tiltag som adresserer 'meninger, materialer og/eller kompetencer', altså praksissens komponenter, fremfor det enkelte individ
- Huske at praksisser også er kønnede praksisser, og at der er forskellige former for risici, og forskellige meninger tilhørende hhv drenges og pigers risikotagnings-praksis